

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 604/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. decembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpeného advokátom [REDAKČIA], [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 17 C 192/2008 z 29. decembra 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25 Co 24/2017 zo 7. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 192/2008 z 29. decembra 2016 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Co 24/2017 zo 7. júna 2017 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“ spolu ďalej len „napadnuté rozsudky“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 17 C 192/2008, v ktorom sa domáhal proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) zaplataenia ušlého zisku v sume 5 167,01 € s príslušenstvom. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 17 C 192/2008 z 29. decembra 2016 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľovi sumu 2 811,23 € s príslušenstvom od 1. júna 2008 do zaplataenia (výrok I) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II). O trovách konania rozhodol tak, že sťažovateľ ako žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 8,80 % trov konania (výrok III) a zároveň štát má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 45,60 % a voči žalovanej v rozsahu 54,40 % trov konania (výroky IV a V). Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom sp. zn. 25 Co 24/2017 zo 7. júna 2017 rozsudok okresného súdu v napadnutých častiach (vo výrokoch II, III, IV aj v závislom výroku V) ako vecne správny potvrdil.

3. Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že konajúce sudy pri rozhodovaní o náhrade trov konania v jeho veci nepostupovali v zmysle platnej a účinnej právnej normy, nezákonne obmedzili sťažovateľovi možnosť nadobudnúť vlastnícke právo, „odignorovali“ základnú zásadu rovnosti strán v konaní, čím sa v konečnom dôsledku dopustili porušenia zásady zákazu „*denegatio iustitiae*“. Sťažovateľ sa nestotožňuje s názorom konajúcich súdov, podľa ktorého mu vzhľadom na jeho čiastočnú úspešnosť v konaní neprináleží plná náhrada trov konania, ale len náhrada pomerná, podľa úspechu v konaní (8,80 %), a to aj napriek tomu, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku. V tejto súvislosti sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentoval:

«... je síce pravdou, že Civilný sporový poriadok v čase rozhodovania porušovateľov už neobsahoval ustanovenie, na základe ktorého by bolo možné čiastočne úspešnej strane

sporu priznať plnú náhradu trov konania (ak výška plnenia závisela od znaleckého posudku tak, ako to umožňoval Občiansky súdny poriadok (ust. § 142 ods. 3)), avšak v zmysle základných princípov Civilného sporového poriadku (čl. 4 ods. 2), ak Civilný sporový poriadok neobsahuje určité ustanovenie, súd je povinný prejednať a rozhodnúť právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

... žalobný návrh bol zo strany sťažovateľa podaný na Okresný súd Trnava ešte dňa 27.06.2008. t.j. v čase účinnosti a platnosti Občianskeho súdneho poriadku... Pri podávaní žalobného návrhu sťažovateľ vychádzal z právnej úpravy vtedy účinnej a platnej (t.j. vrátane ust. § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku) a nemohol ani len predpokladať, že dôjde k zmene procesného poriadku, ktoré výrazným spôsobom ovplyvní jeho nárok na náhradu trov konania. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ legitímne očakával, že jeho vec bude rozhodnutá v zmysle Občianskeho súdneho poriadku.

... aj zo samotnej dôvodovej správy k ust. § 255 Civilného sporového poriadku, na ktorú mimochodom vo svojom rozhodnutí poukazuje aj Okresný súd Trnava vyplýva, že súd môže čiastočne úspešnej strane sporu priznať plnú náhradu trov konania, a to vtedy, ak výška nároku závisí od rozhodnutia (úvahy) súdu, z čoho vyplýva, že ust. § 255 Civilného sporového poriadku nemožno vykladať tak striktne ako to robili porušovatelia.

... je neakceptovateľné, aby porušovatelia „zneužili“ novú zmenenú právnu úpravu (Civilný sporový poriadok) v neprospech sťažovateľa, a to aj napriek tomu, že žalobný návrh bol zo strany sťažovateľa podaný za účinnosti a platnosti Občianskeho súdneho poriadku, takmer celé konanie sa viedlo za účinnosti a platnosti tohto procesného predpisu a sťažovateľ legitímne očakával, že v prípade rozhodovania o náhrade trov sa bude rozhodovať v zmysle Občianskeho súdneho poriadku.

... aj napriek tomu, že z Civilného sporového poriadku bolo vypustené ust. § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, porušovateľom nič nebránilo (čl. 4 ods. 2 Civilný sporový poriadok, dôvodová správa k ust. § 255 Civilného sporového poriadku) v tom, aby sťažovateľovi priznali plnú náhradu trov konania, a to z toho dôvodu, že výška jemu priznaného plnenie závisela od znaleckého posudku.»

4. Sťažovateľ ďalej zdôraznil, že «priznanie náhrady trov konania vo výške 8,80 % z výšky trov sťažovateľa je vonkoncom nespravodlivé a v konečnom dôsledku aj priamo v rozpore so zásadou rovnosti strán sporu.

... Okresný súd Trnava... neostal len pri pomernom rozdelení náhrady trov konania medzi strany sporu, ako to doslovne vyplýva z Civilného sporového poriadku, ale urobil zároveň aj „údajné“ započítanie jednotlivých nárokov strán sporu a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v rozsahu rozdielu medzi nárokom sťažovateľa a žalovanej (54,40 % - 45,60 %). V tejto súvislosti považuje sťažovateľ za nevyhnutné zdôrazniť, že takýto postup súdu (kompenzácia nárokov strán sporu) je síce súdnou praxou zaužívaný, avšak všeobecné súdy ho volia v zásade len vtedy, ak sú trovy konania jednotlivých strán sporu rovnaké, resp. aspoň približne rovnaké. V opačnom prípade by totiž došlo k situácii, že strana sporu, ktorá by mala v konaní vyššie trovy (čo je aj prípad aj sťažovateľa) by bola v dôsledku takejto kompenzácie nárokov neodôvodnene poškodená a naopak strana sporu, ktorej by v konaní vznikli nižšie trovy (čo je prípad aj žalovanej) by bola naopak neodôvodnene zvýhodnená.

V nadväznosti na vyššie uvedené považuje sťažovateľ za nevyhnutné uviesť, že trovy, ktoré mu vznikli v priebehu konania sú nepomerne vyššie ako trovy, ktoré vznikli v priebehu konania žalovanej... Celkové trovy sťažovateľa predstavujú sumu 11.932,97 €.

... je zrejmé, že by bolo spravodlivejšie a zároveň aj správnejšie, a napokon aj v súlade s doslovným znením zákona, ak by v otázke náhrady trov konania bolo rozhodnuté tak, že každej strane sporu bude priznaný nárok podľa pomeru jej úspechu v konaní a ku samotnej kompenzácii dôjde až následne medzi stranami sporu po rozhodnutí o výške trov konania.

... porušovatelia nepostupovali v zmysle platnej právnej normy, túto nesprávne vyložili a aplikovali, čím obmedzili sťažovateľovi akúkoľvek možnosť nadobudnutia náhrady trov konania v spravodlivom rozsahu.

... Porušenie zásady rovnosti strán sporu vidí sťažovateľ najmä v tom, že porušovatelia vonkoncom nebrali do úvahy tú skutočnosť, že sťažovateľ mal objektívne vyššie trovy v konaní ako žalovaná (najmä z dôvodu, že konanie sa viedlo v mieste bydliska žalovanej a sťažovateľ s jeho právnym zástupcom tu museli zakaždým na pojednávania

dochádzať až z Košíc), pri určovaní výšky náhrady trov konania sťažovateľa túto skutočnosť nijakým spôsobom nezohľadnili a započítavali voči sebe len „percentuálnu úspešnosť“ strán sporu, čím sťažovateľa vo veľkej miere znevýhodnili a naopak žalovanú neodôvodnene zvýhodnili.».

5. V súvislosti s tvrdením o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti napadnutých rozsudkov sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti uviedol:

„... rozsudky porušovateľov neobsahujú úplné a výstižné odôvodnenie, nakoľko sa porušovatelia v odôvodnení nevyporiadali so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami pre rozhodnutia vo veci.

... Krajský súd v Trnave sa nevysporiadal náležite predovšetkým s tvrdeniami sťažovateľa, ktoré sa týkali dôvodov, pre ktoré mu mala byť priznaná plná náhrada trov konania (najmä legitímne očakávanie, že sa bude rozhodovať podľa Občianskeho súdneho poriadku, existencia a výklad čl. 4 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ako aj dôvodová správa k ust. § 255 Civilného sporového poriadku), ako ani s tvrdeniami, podľa ktorých nie je spravodlivé, aby v konkrétnom prípade (keď sú trovy strán sporu v diametrálne inej výške) došlo k započítaniu výlučne percentuálnej úspešnosti strán sporu, a to bez toho, aby sa zohľadnila aj výška jednotlivých trov.“

6. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti nálezom rozhodol o porušení v záhlaví sťažnosti označených práv napadnutými rozsudkami, aby zrušil výrok III rozsudku okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu v časti potvrdzujúcej výrok III rozsudku okresného súdu, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a zaviazal okresný súd a krajský súd na úhradu trov konania sťažovateľovi.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozsudkami, ktorými bola sťažovateľovi ako úspešnému žalobcovi priznaná len pomerná náhrada trov konania podľa jeho úspechu v konaní. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom konajúcich súdov v otázke priznanej náhrady trov konania, námietka nesprávnej aplikácie a interpretácie právnej normy, nedostatočného odôvodnenia napadnutých rozsudkov, v dôsledku čoho sú tieto arbitrárne a nepreskúmateľné.

10. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa čl. 47 odseku 2 rovní. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola

spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu sp. zn. 17 C 192/2008 z 29. decembra 2016

12. Ústava nezakotvuje ústavný súd ako jediný a výlučný orgán ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. V zmysle princípu subsidiarity formulovaného v čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) nemal ústavný súd právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu, keďže právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľa, ktoré ním údajne mali byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu a prostredníctvom odvolania krajský súd, pričom podanie odvolania sťažovateľ aj využil, hoci s nie priaznivým výsledkom.

13. Sťažnosť bola preto v tejto časti odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (I. ÚS 103/02, III. ÚS 70/02).

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu sp. zn. 25 Co 24/2017 zo 7. júna 2017

14. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa

namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

15. Ústavný súd poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

16. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

17. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

18. V súvislosti s námietkami sťažovateľa ústavný súd poukazuje aj na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Pri posudzovaní otázky, či mohli byť napadnutým rozsudkom krajského súdu porušené označené práva sťažovateľa, je preto potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ale aj dôvody rozsudku okresného súdu, ktorý krajský súd potvrdil ako vecne správny.

19. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozsudku najmä uviedol:

«... O nároku na náhradu trov konania vo vzťahu medzi stranami sporu rozhodol súd podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP a § 255 ods. 2 CSP, keď žalobca si v konaní po pripustení zmeny žaloby uplatňoval sumu 5.168,14 eura s príslušenstvom, pričom procesne zavinil zastavenie konania v časti 1,13 eura s príslušenstvom a zároveň žalobcovi bola priznaná istina vo výške 2.811,23 eura s príslušenstvom, z čoho vyplýva hrubý úspech žalobcu 54,40% a hrubý úspech žalovanej 45,60%, a teda konečný čistý úspech žalobcu je 8,80% (54,40 - 45,60). To v konečnom dôsledku znamená nárok žalobcu voči žalovanej na náhradu účelne vynaložených trov celého konania v rozsahu 8,80% trov konania, o čom súd rozhodol vo výroku III. rozsudku.

... pri rozhodovaní o náhrade trov konania v sporových konaniach sa uplatňuje tzv. zásada úspechu, v zmysle ktorej súd prizná úspešnej strane náhradu trov konania proti neúspešnej strane.

... Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním petitu žaloby a výroku rozhodnutia vo veci samej, pričom plným úspechom žalobcu je, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, teda ak sa žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov buď pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Úspech strany sporu, ktorej vzniká povinnosť na náhradu trov, sa odpočíta od úspechu strany sporu, ktorej vzniká právo na náhradu trov, a výsledok zakladá pomerný nárok na náhradu trov účelne vynaložených na uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak je na čiastočnom späťvzati žaloby dané zavinenie žalobcu, treba dovodiť, že v tomto rozsahu nemal žalobca vo veci úspech, pričom tak platí, že kto zaviniť čiastočné zastavenie konania, mal ohľadom tejto časti žaloby neúspech a úspech sa z hľadiska posudzovania náhrady trov konania pričíta opačnej strane sporu.

... S poukazom na vyššie uvedené mal prvoinštančný súd za to, že žalobcovi nie je možné priznať plnú, ale len pomernú náhradu trov konania voči žalovanej, keď mal v konaní úspech len čiastočný, nakoľko v konaní nešlo napr. o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, kedy by výška nároku závisela od úvahy súdu, ale o priznanie náhrady škody, ktorej výška (okrem neskôr uplatnených nárokov aj v časti ušlého zisku) bola zistiteľná ešte pred podaním žaloby. Je preto potrebné prihliadať na skutočnosť, že hoci nárok na náhradu škody v zmysle ušlého zisku bol žalobcovi priznaný, nebol priznaný v uplatnenej výške, ktorá bola žalobcom značne nadhodnotená. Súd tiež poukazuje na skutočnosť, že okrem toho, že uvedené ustanovenie § 142 ods. 3 OSP je t. č. neúčinné a súd je povinný postupovať podľa ustanovenia § 255 CSP (keď s poukazom na § 470 ods. 1 CSP použitie skoršieho procesného predpisu nie je možné), ani do 30.06.2016 nebolo rozhodnutie súdu uvedeným spôsobom obligatórne („môže mu súd priznať“), ale záviselo od posúdenia súdu, či je k takémuto postupu dôvod. V prejednávanej veci má súd za to, že ani za účinnosti OSP by nebol dôvod žalobcovi priznať voči žalovanej plnú náhradu trov konania (hoci výška plnenia v prospech žalobcu vychádza zo znaleckého posudku), nakoľko žalobcovi nič nebránilo pred podaním žaloby dať si vypracovať znalecký posudok (ako to urobil v priebehu konania), keďže je zrejmé, že znalecky bolo možné na uvedenú otázku

odpovedať. Žalobca potom mohol zväziť výšku istiny, ktorú si v konaní uplatnil voči žalovanej a tak ovplyvniť pomer svojho úspechu v konaní. Najmä však súd poukazuje na znenie § 255 CSP a zámer zákonodarcu, ktorý sledoval vypustením pôvodného § 142 ods. 3 OSP (kritérium procesného úspechu).

... Súd tak s poukazom na uvedené priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 8,80% trov konania. Podporne súd poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Nitre sp.zn. 9Co/220/2016 zo dňa 18.07.2016, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania vo vzťahu žalobcu a žalovaných v 1. a 2. rade a v časti týkajúcej sa trov konania štátu, v ktorého odôvodnení odvolací súd uviedol, že „k argumentom žalobcu, že v danom konaní výška plnenia závisela od znaleckého posudku, odvolací súd dodáva, že nový Civilný sporový poriadok, ktorý bolo potrebné v zmysle § 470 ods. 1 na danú vec aplikovať, nemá ustanovenie zodpovedajúce pôvodnému ust. § 142 ods. 3 OSP (účinného do 01. 07. 2016 ... ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku). Správne preto súd prvej inštancie vychádzal vyslovene len z pomeru úspechu strán vo veci (teraz § 235 ods. 1 CSP - pozn. súdu správne § 255 ...).»

20. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, vo vzťahu k III. výroku rozsudku okresného súdu predovšetkým uviedol:

„... odvolateľ namietal rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania (výslovne výrok III. a IV.). Predovšetkým namietal, že napriek tomu, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku, súd mu s poukazom na § 142 ods. 3 OSP nepriznal plnú náhradu trov konania.

... Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje predovšetkým na to, že o náhrade trov konania tak podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 151 ods. 1), ako i podľa aktuálne účinného Civilného sporového poriadku (§ 262 ods. 1), súd rozhodoval a rozhoduje v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. V zmysle § 470 ods. 1 OSP, ak nie je ustanovené inak (čo pre prípad rozhodovania o náhrade trov konania nie je), platí Civilný sporový poriadok aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ak teda súd prvej inštancie rozhodoval o náhrade trov konania, hoci z väčšej časti prebehnutého za účinnosti

Občianskeho súdneho poriadku, bol povinný na rozhodnutie o náhrade trov konania aplikovať ustanovenia Civilného sporového poriadku, ako správne i postupoval. Súd prvej inštancie sa pritom v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia v časti o náhrade trov konania riadne a vyčerpávajúco vysporiadal s tým, prečo považoval za rozhodujúci pomer úspechu strán vo veci, prečo rozhodnutie o náhrade trov konania nezaložil na skutočnosti, že rozhodnutie o výške plnenia bolo závislé od znaleckého posudku s tým, že žalobcovi nič nebránilo pred podaním žaloby dať si vypracovať znalecký posudok, ako to urobil v priebehu konania, a podľa neho zväziť výšku žalovanej istiny a tak ovplyvniť pomer svojho úspechu v konaní. Ušlý zisk žalobcu, ktorý v prevažnej miere žalobou uplatňoval, bol totiž objektívne vypočítateľný už v čase pred podaním žaloby a výsledok konania bol pri zodpovednom prístupe aspoň približne predvídateľný. Napriek tomu žalobca podanou žalobou svoj nárok výrazne nadhodnotil, ako na to poukázal prvoinštančný súd. Súd preto správne vychádzal výlučne zo zásady úspechu v konaní. Samotné vyčíslenie trov žalobca v odvolaní nenamietal, nenapadol.

... Žalobca v odvolaní tiež vyslovil názor, že s použitím § 255 ods. 1 a 2 CSP súd prvej inštancie o náhrade trov konania mal rozhodnúť tak, že žalobcovi mal priznať nárok na náhradu trov konania vo výške 54,40% jeho trov konania a žalovanej mal priznať nárok na náhradu trov konania vo výške 45,60% jej trov konania a nemal priznať náhradu trov konania žalobcu iba vo výške rozdielu medzi nárokom žalobcu a žalovanej s poukazom na to, že trovy žalobcu, ktoré vznikli, sú nepomerne vyššie, ako trovy žalovanej.

... Právna teória aj súdna prax v celom doterajšom priebehu za obdobnej úpravy v § 142 ods. 2 OSP zastávala jednotný a nemenný názor (podľa poznatkov odvolacieho súdu), že niet žiadneho rozumného dôvodu, aby si strany v prípade čiastočného úspechu hradili časti trov konania navzájom a že časť, ktorá sa prekrýva, sa odpočíta. Zásadne teda platí, že sa určuje najskôr pomer úspechu a neúspechu v spore a až keď došlo k pomernému rozdeleniu náhrady, vypočítajú sa vynaložené trovy a u strany, u ktorej úspech bol vyšší a má teda nárok na ich náhradu. Druhá menej úspešná strana sporu tak nebude mať žiaden nárok na náhradu trov konania. Je tak preto, že ak by súd stanovil výšku úspechu oboch strán a podľa neho vypočítal výšku náhrady trov a tieto trovy navzájom odpočítal, mohlo by dôjsť k tomu, že by strana, ktorá mala v spore prevažný úspech, ale jej trovy boli nižšie, musela nahradiť trovy menej úspešnej strane, aby mala trovy výrazne vyššie. Čiastočné

procesné úspechy sa teda vzájomne do rovnakej výšky anulujú. Ani v danom prípade nebol dôvod sa od týchto zásad odkloniť. Súd prvého stupňa preto správne vyčíslil pomerný úspech úspešnejšieho žalobcu tak, že od percentuálneho úspechu žalobcu odrátal percentuálny úspech žalovanej (pričom samotný výpočet percentuálneho úspechu žiadna zo strán v odvolacom konaní nenapadla, preto nebol predmetom prieskumu odvolacieho súdu).“

21. S prihliadnutím na citovanú časť rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že jeho závery považuje za ústavne udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti. Z napadnutého rozsudku totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odôvodnenie napadnutého rozsudku nadväzujúceho na dôvody rozsudku okresného súdu dalo dostatočnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa súd spravoval pri rozhodovaní o náhrade trov konania, keď aplikujúc zásadu úspechu v konaní považoval za rozhodujúci pomer úspechu strán vo veci. Rovnako je z rozsudku krajského súdu zrejmé, prečo konajúce súdy nezaložili rozhodnutie o náhrade trov konania na skutočnosti, že rozhodnutie o výške plnenia bolo závislé od znaleckého posudku, a prečo sa nestotožnili s názorom sťažovateľa, že nie je v jeho prípade spravodlivé započítavať percentuálnu úspešnosť strán sporu.

22. Keďže rozsudok krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnený na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

23. Ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania, a ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

24. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry konštatuje, že námietky sťažovateľa odôvodňujúce porušenie jeho práv napadnutým rozsudkom smerujú proti rozhodnutiu o náhrade trov konania, čo sa v okolnostiach daného prípadu vo svojich dôsledkoch síce mohlo negatívne dotknúť sťažovateľa, avšak z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania ich podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky proti procesnému postupu všeobecného súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej. Opačný prístup k posudzovaniu námietok sťažovateľa by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyúsťoval do jeho vnímania ako riadnej (prípadne mimoriadnej) opravnej inštancie v rámci sústavy všeobecných súdov.

25. V posudzovanom prípade preto vzhľadom na predmet výroku napadnutého rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, by zásah ústavného súdu mohol odôvodňovať jedine výnimočný exces v postupe a záveroch napadnutého rozsudku rozporný so samotnými princípmi spravodlivého súdneho konania, aký v okolnostiach danej veci ústavným súdom zistený nebol.

26. Pokiaľ sťažovateľ osobitne tvrdil porušenie základného práva na súdnu ochranu porušením princípu rovnosti účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy), ktorý je inak súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie, ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že čl. 47 ods. 3 ústavy upravuje rovnosť účastníkov v súdnom konaní z hľadiska možnosti uplatňovania ich procesných práv. Pokiaľ sťažovateľ odôvodňuje porušenie tohto článku ústavy arbitrárnosťou právneho názoru krajského súdu vysloveného v napadnutom rozsudku, takáto situácia je vylúčená.

27. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

28. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neboli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy ani právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní aj túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

29. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa v nej uplatnenými nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2017